

ضبط این روزها در حافظه‌ی ملی کار لازمی است. حالا ممکن است شما این حوادث را درست نشناسید؛ ممکن است شما جوانهای عزیز، حادثه‌ی وثوق‌الدوله یا حادثه‌ی [فتوای تحریم] تنباکوی میرزای شیرازی را درست ندانید که قضیه چیست؛ من توصیه می‌کنم جمعهای دانشجویی، جمعهای دانش‌آموزی، جمعهای بسیجی، جمعهای اهل کتاب، بنشینند اینها را مطالعه کنند، بحث کنند، بدانند که در کشور چه اتفاقی افتاده. این توصیه می‌کنم مؤکد من به همه‌ی شماها است. ۱۴۰۴/۰۸/۱۲

گزارش روز

کروبی و انتقاد از همپیمانان!

در دیداری که میان هیئت رئیسه جبهه اصلاحات و مهدی کروبی انجام شد، زخم اختلافات دو دهه‌ای این جناح بار دیگر سر باز کرد. کروبی در این دیدار با بازخوانی حوادث دوران اصلاحات، اصلاح‌طلبان را به بازنگری در اشتباهات و ناکامی‌های گذشته فراخواند.

ریشه این اختلافات به انتخابات ریاست جمهوری سال ۱۳۸۴ بازمی‌گردد. در آن دوره، کروبی که دبیرکل مجمع روحانیون مبارز بود، با شعار "هر ایرانی ماهانه ۵۰ هزار تومان" پا به عرصه رقابت گذاشت. اما شورای هماهنگی جبهه اصلاحات پس از بررسی‌های فراوان، مصطفی معین را به عنوان نامزد واحد معرفی کرد. این تصمیم که با مخالفت کروبی مواجه شد، منجر به نامزدی مستقل او و در نهایت کسب رتبه سوم با ۵ میلیون رأی شد.

این رویداد سرآغاز شکافی عمیق در درون جناح اصلاح طلب بود. کروبی که این اقدام را "بی‌مهری" توصیف می‌کرد، به همراه رسول منتجب‌نیا از مجمع روحانیون خارج شد و حزب اعتماد ملی را تأسیس کرد. از آن زمان به بعد، اردوگاه اصلاح‌طلبان به جز در مقطع انتخابات ۱۳۹۲ و اجماع حول حسن روحانی، و نیز پیروزی در انتخابات مجلس دهم، همواره شاهد انشقاق و اختلاف بوده است.

در سال‌های اخیر، این اختلافات ابعاد جدیدی به خود گرفته است. تسلط جریان‌های تندرو بر هیئت رئیسه جبهه اصلاحات و رفتارهای فرصت‌طلبانه آنان در قبال صندوق‌های رأی، موجب انتقادات گسترده شده است. نمونه بارز این رفتار را می‌توان در تفاوت رویکرد آنان در انتخابات ۱۴۰۰ و ۱۴۰۳ مشاهده کرد.

کروبی در دیدار اخیر خود با اصلاح‌طلبان، با اشاره صریح به این موضوعات، هشدار داد: «باید با بازخوانی حوادث گذشته و درس گرفتن از اشتباهات، از تکرار این ناکامی‌ها جلوگیری کرد». این سخنان نشان می‌دهد که اگرچه سال‌ها از آن حوادث می‌گذرد، اما زخم‌های کهنه هنوز التیام نیافته و اختلافات گذشته کماکان بر فضای درونی این جناح سایه افکنده است.

به نظر می‌رسد حل این اختلافات تاریخی نیازمند بازنگری جدی در رویکردها و رفتارهای سیاسی جناح مذکور است، امری که در شرایط کنونی و با حضور نسل جدیدی از فعالان سیاسی، بیش از هر زمان دیگری احساس می‌شود.

[محمد طهماسبی پور]

عادی سازی مساوی است با خودکشی!

یک کارشناس برجسته سعودی اعلام کرد سیاست‌های بنیامین نتانیاهو، نخست‌وزیر رژیم صهیونی، برقراری هرگونه رابطه با عربستان را «تقریباً غیرممکن» کرده است. عزیز الرشید، پژوهشگر سیاست خارجی عربستان، در مصاحبه با روزنامه عبری زبان «اسرائیل هیوم» تأکید کرد: «نتانیاهو روابط با اسرائیل و دولتش را به شدت سمی کرده است». این کارشناس سعودی با اشاره به افکار عمومی شدیداً منفی در عربستان نسبت به عادی‌سازی روابط، افزود: «هرگونه بحثی در مورد عادی‌سازی اکنون به نظر می‌رسد که از موضع ضعف برای عربستان سعودی اداره می‌شود». وی افزود: «صادقانه بگویم، این یک خودکشی سیاسی محسوب می‌شود». الرشید همچنین به حمله اخیر رژیم صهیونی به قطر به عنوان یکی از عوامل تشدیدکننده این وضعیت اشاره کرد و گفت: «از دیدگاه عربستان سعودی، دلیل خشم این است که قطری‌ها میزبان تلاش‌های میانجیگری بودند و نتانیاهو به دوحه حمله کرد.»

حرف روز

الزامات بازگشایی تلگرام

در میله تحولات گسترده عصر دیجیتال، پلتفرم‌های پیام‌رسان از ابزارهایی برای ارتباط شخصی به عرصه‌ای برای شکل‌دهی به افکار عمومی، رقابت‌های سیاسی و حتی منازعات امنیتی تبدیل شده‌اند. در این میان، سرنوشت تلگرام در کشور، نمونه‌ای گویا از مواجهه حاکمیت ملی با پلتفرم‌های فراملی است. بحث بر سر بازگشایی یا تلوم فیلترینگ این پیام‌رسان، فراتر از یک تصمیم فنی، به مسئله‌ای پیچیده در حوزه امنیت ملی، نظم ارتباطی و حقوق کاربران بدل شده است. ایران با طرح شروطی مشخص، خواهان ایجاد توازن بین آزادی ارتباطات و الزامات حاکمیتی است. این شروط که بر محوریت مدیریت محتوای تحریک‌آمیز، همکاری با نظام قضایی، مسدودسازی تهدیدات امنیتی ملی و حفاظت از داده‌های کاربران ایرانی استوار شده، در واقع تلاشی است برای هم‌ترازسازی فعالیت یک پلتفرم جهانی با چارچوب‌های حکمرانی داخلی. اما پرسش کلیدی اینجاست که آیا این شروط قابل تحقق هستند و آیا تلگرام به آن‌ها پایبند خواهد ماند؟ برای یافتن پاسخی برای این پرسش، می‌توان به تجربیات بین‌المللی نظری انداخت. اتحادیه اروپا با تصویب مقررات سختگیرانه مبارزه با محتوای تروریستی، تلگرام را ملزم کرده که محتوای مشخص شده را حداکثر ظرف یک ساعت حذف کند و در صورت تخلف، با جریمه‌های سنگین مالی مواجه خواهد شد. این رویکرد مبتنی بر «الزام حقوقی و نظارت ساختاری» است. در ترکیه، اما دولت بیشتر از ابزار «فشار اجرایی و تهدید به مسدودسازی» استفاده کرده و با ارسال هزاران درخواست رسمی برای حذف محتوای مرتبط با قاچاق و جرایم سازمان‌یافته، آشکارا اعلام کرده که در صورت عدم همکاری، گزینه فیلتر کردن را فعال خواهد کرد. تجربه فرانسه از جنس دیگری است؛ جایی که مسئولیت تا سطح مدیرعامل پلتفرم نیز تعقیب شد. بازداشت پول دوروف، بنیان‌گذار تلگرام، توسط مقامات قضایی فرانسه به اتهام همکاری ناکافی در حذف محتوای مجرمانه، پیلی واضح داشت: غفلت عمدی پلتفرم در مقابله با جرایم، می‌تواند مسئولیت کیفری برای مدیران آن به همراه داشته باشد. این اقدام، خط قرمز دولت‌ها در مواجهه با پلتفرم‌های غیرهمکار را نشان می‌دهد؛ سوی دیگر، کشورهای مانند ویتنام و برزیل نیز با در پیش گرفتن رویکردهای مشابه، بر حاکمیت ملی خود بر فضای مجازی تأکید کرده‌اند. ویتنام به تمرکز بر «هویت‌سنجی کاربران و دسترسی به داده‌ها» و برزیل با «تعقیب کوتاه‌مدت و مشروط به پذیرش تعهدات» نشان دادند که ابزارهای متنوعی برای ولادرسازی پلتفرم‌ها به پذیرش قوانین داخلی وجود دارد. الگوی حاکم بر این تجربیات بین‌المللی حاکی از آن است که دولت‌ها عمدتاً از ترکیبی از سه ابزار «الزام حقوقی»، «فشار قضایی-امنیتی» و «تهدید به تعلیق» برای ولادرسازی پلتفرم‌ها به تمکین از قوانین داخلی استفاده می‌کنند. محور مشترک در تمامی این تعاملات، تأکید بر شفافیت، پاسخ‌گویی و ایجاد سازوکارهای عملی برای حذف محتوای مضر و حفاظت از داده‌ها است. در این چارچوب، شروط کشورمان برای تلگرام نه امری بی‌سابقه، بلکه همسو با رویه‌های جهانی حکمرانی بر پلتفرم‌های فراملی است. با این حال، موفقیت این مذاکرات در گروی تعریف سازوکارهای شفاف، زمان‌بندی مشخص و قابل ارزیابی، ایجاد یک کتال ارتباطی پایدار و قابل اتکا بین پلتفرم و نهادهای ناظر داخلی است. بدون این مولفه‌ها، هر توافقی می‌تواند به سرنوشت تعاملات گذشته دچار شود و مسئله تلگرام همچون معمای لاینحل در تقاطع سیاست، امنیت و فناوری باقی بماند.

[علیرضا سلیمانی]

رکورد شکنی صادرات نفت در سایه تحریم

وزارت نفت از ثبت رکورد جدید صادرات نفت در ماه اکتبر با حجمی بیش از ۶۶ میلیون بشکه خبر داد که بالاترین سطح فروش در سال ۲۰۲۵ محسوب می‌شود. این میزان معادل میانگین روزانه ۲ میلیون و ۱۵۰ هزار بشکه است که در پانزده ماه گذشته بی‌سابقه گزارش شده است. این موفقیت در شرایطی محقق شده که تحریم‌های بین‌المللی به رغم تصویب قانون «SHIP ACT» توسط آمریکا کماکان پابرجاست. وزیر نفت با اشاره به برنامه‌ریزی بلندمدت این وزارتخانه گفت: «افزایش روزانه بیش از ۱۲۰ هزار بشکه‌ای تولید حاصل تدابیر بلندمدت بوده است.» بر اساس تحلیل کارشناسان، ایران با «تنوع بخشی مسیرهای فروش» و استفاده از بازارهای پایدار آسیایی، عملاً از انزوای نفتی خارج شده است. همچنین وزارت نفت سیاست جدیدی را در پیش گرفته که بر اساس آن نفت به عنوان «دارایی مولد» در نظر گرفته می‌شود تا با سرمایه‌گذاری در صنایع پایین‌دستی، وابستگی بودجه‌ای کاهش یابد. این گزارش حاکی است که صادرات متانول کشورمان نیز در سه ماهه سوم با رشد ۱۸ درصدی به ۲٫۴ میلیون تن رسیده است. در همین حال، وزارت نفت برای مدیریت مصرف داخلی در فصل زمستان، طرح‌های پایش هوشمند و اصلاح الگوی انرژی را در دست اجرا دارد.

جلاد غزه در بن بست سیاسی!

بر اساس نتایج نظرسنجی مرکز تحقیقاتی «ایپاک»، بنیامین نتانیاهو، نخست‌وزیر رژیم صهیونی، با «بحران سیاسی بی‌سابقه‌ای» روبرو شده است. این نظرسنجی نشان می‌دهد در صورت برگزاری انتخابات، اپوزیسیون «۷۲ کرسی از ۱۲۰ کرسی» کنست را کسب خواهد کرد. به گزارش این مرکز معتبر بین‌المللی، بحران داخلی با مسائل حساسی مانند «پیش‌نویس قانون خدمت سربازی» که ۵۸ درصد شهروندان عبری با آن مخالفند، تشدید شده است. حتی ۳۴ درصد از حامیان احزاب راست نیز با این قانون مخالفت کرده‌اند که نشان از «تضعیف پایگاه سیاسی» نتانیاهو دارد. در صحنه بین‌المللی نیز گزینه‌های نتانیاهو محدود شده است. تحلیلگران مرکز «ایپاک» تأکید می‌کنند: «هر تصمیم آتی نتانیاهو، خود سندی بر شکست او خواهد بود.» با توجه به اینکه ۶۱ درصد از شهروندان خواستار تشکیل دولت ائتلافی بدون نتانیاهو هستند، به نظر می‌رسد دوره رهبری وی به پایان خود نزدیک می‌شود. ادامه این روند، هرگونه تلاش برای کنترل شرایط را برای او ناممکن می‌سازد.

تسلیم بشویم، نابود می‌شویم!

یک تحلیلگر سیاسی هشدار داد که «نقشه غرب برای تجزیه ایران» در حال پیگیری است. ملیحه محمدی تأکید کرد: «آمریکا از فردای استقلالش تلاش کرده تا سراسر جهان را زیر نفوذ خود ببرد.» این فعال سیاسی با اشاره به تجربه کشورهای دیگر هشدار داد: «تسلیم‌طلبی در برابر غرب، سرانجامی جز تبدیل ایران به سرنوشت تلخ لیبی و عراق ندارد.» وی افزود: «اگر توسعه اقتصادی را منوط به وابستگی به غرب بدانیم، پس باید دست از هر تلاشی برداریم.» محمدی با اشاره به مدل توسعه چین افزود: «چین دقیقاً برخلاف این مسیر حرکت کرد و به موفقیت‌های چشمگیری دست یافت.» این تحلیلگر در پایان با مقایسه وضعیت کنونی آلمان با گذشته گفت: «روزگاری آلمان از ثبات اقتصادی برخوردار بود، اما امروز خیابان‌هایش مملو از کارتن‌خواب‌ها و زباله‌گردهاست.»

دروغ بزرگ اغتشاشات برملا شد

بر اساس افشاکری‌های آتش شاکرمی، خاله نیکا شاکرمی، جزئیات تازه‌ای از زندگی این نوجوان ۱۶ ساله فاش شده است. آتش شاکرمی در پستی اینستاگرامی ادعا کرد: «نیکا تمام عمر از مادر خود شلاق می‌خورده» و به «بزار شکنجه» از جمله کابل و شلنگ حاوی میلگرد اشاره کرد. وی افزود: «انقدر سه و چهار صبح با لگد توی شکم بیدارش کرده بود که دچار مشکلات شدید روده شده بود.» این ادعاها در حالی مطرح می‌شود که نسرين شاکرمی، مادر نیکا، چندی پیش با کمک گروهک کومله به آلمان پناهنده شده است. نیکا شاکرمی که شهریور ۱۴۰۱ از ساختمانی سقوط کرد، در مرکز حواشی سیاسی قرار گرفت. اگرچه ابتدا مرگ او به نادرست به نیروهای امنیتی نسبت داده شد، اما اکنون ادعاهای خانواده نشان می‌دهد «خودکشی وی بر اثر اختلافات خانوادگی» بوده است.

◀ حجت‌الاسلام علیرضا پناهیان با انتقاد از فضای سیاسی کشور بر ضرورت اصلاح فرهنگ سیاسی تأکید کرد. وی گفت: «بزرگ‌ترین آسیب سیاست در ایران، فرهنگ سیاسی مبتذل و دوقطبی‌سازی‌های مصنوعی است که ریشه در برنامه‌ریزی دشمنان دارد.» پناهیان دوقطبی‌سازی را عامل تفرقه و خفقان خواند و افزود: «اختلاف نظر سیاسی برکت دارد، اما دوقطبی، جامعه را به هیجان معنادار می‌کند.» وی خواستار حرکت به سمت چندقطبی عقلانی و تخصص‌گرایی شد.

◀ رئیس پژوهشگاه مطالعات فقه معاصر بر توسعه فوری «فقه هوش مصنوعی» در حوزه‌های علمیه تأکید کرد. آیت‌الله سید مجتبی نورمفیدی اظهار داشت: «تخاذ رویکردی انفعالی در برابر تحولات هوش مصنوعی خطایی راهبردی است.» وی خواستار طراحی موتورهای جست‌وجوی هوشمند فقهی و تربیت متخصصان میان‌رشته‌ای شد. نورمفیدی افزود: «فقه این حوزه باید به پرسش‌های نوپدید درباره مالکیت فکری و مسئولیت خطاهای الگوریتمی پاسخ دهد.»

◀ منابع سوری از تحولات جدید نظامیان رژیم صهیونی در جنوب سوریه خبر دادند. بر اساس این گزارش، نیروهای صهیونیست وارد روستاهای «المشیرفه»، «اوافانیا» و شهرک «العجرف» در حومه قنيطرة شده‌اند. این اقدام در ادامه حملات گسترده این رژیم به سوریه و اشغال مناطق نزدیک به جولان ارزیابی می‌شود. رژیم صهیونی از زمان سقوط نظام سابق سوریه، به بهانه‌های مختلف به ادامه اشغال مناطق مرزی پرداخته است.

◀ نخستین کنفرانس بین‌المللی بلاک‌چین و رمزارزها «deBlock ۲۰۲۵» در تهران برگزار شد. در این رویداد بر نقش رمزارزها در اقتصاد دیجیتال و همکاری با کشورهای بریکس تأکید شد. پوریا آسترآکی، دبیر کنفرانس، اعلام کرد: «بیت‌کوین نخستین بازار فناوریانه دلارزدایی است.» وی از ارسال بیش از صد مقاله و اهدای جوایز به برگزیدگان خبر داد. همچنین تفاهم‌نامه‌ای با شرکت ترسان گلوبال برای برگزاری نسخه بین‌المللی در دبی امضا شد.

◀ وزارت کشور یمن از کشف و انهدام یک شبکه بزرگ جاسوسی مشترک وابسته به سیاه، موساد و سرویس اطلاعاتی عربستان خبر داد. این عملیات امنیتی که در چندین مرحله انجام شد، منجر به دستگیری عوامل این شبکه شد. بر اساس بیانیه این وزارتخانه، «اتاق عملیات مشترک از اراضی عربستان فعالیت می‌کرد» و عوامل آن برای رصد زیرساخت‌های نظامی و غیرنظامی یمن، جمع‌آوری اطلاعات درباره فرماندهان و ارائه مختصات برای حملات دشمن آموزش دیده بودند. این شبکه در هدف قرار دادن تأسیسات خدماتی و اماکن عمومی یمن مشارکت داشت.

◀ مدیر منطقه ۶ عملیات انتقال گاز از اجرای عملیات پیگرانی در خطوط لوله کلیدی جنوب کشور برای حداکثر پایداری خبر داد. حمیدرضا بنی‌اسدی اعلام کرد: «پیگرانی ۲۵۳ کیلومتر از خطوط در مسیرهای ایران‌شهر، پالیزان، خاش، راور و کیسکان با فناوری نوین انجام شد.» وی افزود این اقدام «ارزیابی درونی خطوط و شناسایی نقاط مستعد خوردگی همراه بود تا انتقال گاز با حداکثر اطمینان ادامه یابد. این خطوط نقشی حیاتی در تأمین گاز پایدار دارند.»